

В О В Е Д

ХДЗР "КХАМ" е организација во која членуваат и работат луѓе од ромска и македонска националност и поа од основањето во 1999 година до денес.

Во управните и извршните органи се вклучени луѓе кои повеќе години активно придонесуваат кон остварувањето на социјалните цели и мисијата на организацијата со што се потврдува континуираната работа и високо поставени приоритети меѓу човечки односи.

Нашата визија е "КХАМ" да прерасне во фондација или да се институционализира во рамките на системот на државата и како активен чинител придонесува да ромската популација има целосна интегрираност, високо образовно ниво и најнизок степен на невработеност. И после девет години од своето постоење ХДЗР "КХАМ" од Делчево настојува кон остварување на оваа воспоставена визија каде дел од одредени програмски активности директно го потврдуваат поа.

Последните неколку години ХДЗР "КХАМ" го има проширено своето поле на делување не само во регионот околу и врз НВОи кои остваруваат во Брегалничкиот регион, придонесувајќи кон зајакнување на нивното капацитет преку директна помош (опремување) и информации, обуки и реструктурирање, со што се јави потребата од проширување односно делумна промена на мисијата на организацијата.

Долгогодишната улогата соработка со Локалните власти и институциите и поа како во Општина Делчево така и пошироко во регионот, е наша друга организациска вредност која се надолжува со поддршка од поголемиот дел на локалното население.

Соработката со НВОи од општината и регионот е посебна вредност која потпомага ја одржуваме и надолжуваме со конкретни проекти и вонпроектни активности.

ХДЗР "КХАМ" во своето работење потпомага корисни надворешно формираните советодавни и консултантски групи во форма на Лоби група, Граѓански комитет, координативно тело при (Ромски информативен центар) РИЦ, Одбор за селекција и сл. кои се составени од различни заинтересирани страни и поддржувачи на здружението, а истите доаѓаат од различни општествени структури.

Сите овие и останати вредности се резултат на континуираното развојот на самата организација

Центарот на вниманието на нашата работа во 2007 год. се фокусира на образованието, човекови права и работа со маргинализирани групи инфраструктурни потреби, превенција и здравствена едукација.

Благодарност̄ уаа̄уваме до ор̄ганизациит̄е и фондациит̄е заслужни за нашиот̄ развој: ФИООМ, УСАИД, ИТЗ, ЦИРА, Македонски инст̄итут̄и за медиуми, Минист̄ерт̄војто за ш̄руд и социјална полиит̄ика

Годишниот̄ извешт̄ај се однесува за нашата работа во изминаит̄а 2007 година.

ЗА НАС

Во досегашното свое работење "КХАМ" има реализирано повеќе од 48 проекти од кои повеќето се однесуваат на образованието и преквалификација кај ромската популација, бесплатна правна помош и советување, проекти за јакнење на граѓанското општество и демократија како и инфраструктурни проекти во интерес на нашата целна група.

Најмалку проекти се реализирани од областа на женските права и младински прашања.

Приоритетна задача на ХДЗР "КХАМ" е интегрирање на Ромите во сите сфери на општественото живеење .

За да се постигне оваа цел, се организираат разни активности и проекти зголемувајќи го учеството на граѓаните од ромска популација во процесот на градење на подобро и поотворено демократско општество.

Работата се фокусира на следното:

- промовирање и заштита на човековите права и слободи преку проектни активности, одржување на средби, давање на правни совети, семинари и др;
- развивање на меѓуетничките односи преку конкретни проекти;
- зајакнување на НВО низ обуки семинари, техничка помош, лобирање застапување и проекти;
- подигање на свеста на ромската популација околу значењето на образованието и подобрување на условите за школување на ромските деца и нивно вклучување во средните и високо образовните установи;
- изготвување на програми и проекти кои се однесуваат на младите и опасностите од пороците на современото живеење;
- надминување на традиционалната нерамноправност на жената во бракот и нејзино вклучување во сите сфери на општественото живеење;
- зголемување на степенот на социјална заштита и намалување на невработеноста;
- јакнење на демократски вредности преку градење на цивилното општество;
- заштита и унапредување на животната средина преку решавање на инфраструктурни потреби ;
- соработка со слични невладини организации во Македонија и странство чија работа е насочена кон остварување на овие цели;

НАША ВИЗИЈА

ХДЗР "КХАМ" е активен чинител во едно развиено граѓанското општество во Македонија каде општествено-економските услови за живеење во земјата се подобрани.

НАША МИСИЈА

Подигање на едукативното и подобрување на социо - економското ниво пред се на ромската популација и останатите маргинализирани групи преку соработка со домашни и странски организации и фондации.

КРАЈНА ЦЕЛ

Крајната цел на ХДЗР "КХАМ" е сите граѓани да имаат еднакви човекови права, да бидат вклучени во процесите на одлучување и да имаат еднакви можности и пристап во образованието.

ПОТЕНЦИЈАЛНИ РЕСУРСИ

Организацијата располага со потенцијален капацитет кој опфаќа:

Извршна канцеларија со осум целодневно ангажирани лица од кои четири се професионално вработени, а останатите се со договор на определено време.

-Ромска Лоби група од 11 претставници

-Граѓански комитет составен до 31 лице, претставници од сите институции

- Локална група од пет лица за потребите на Ромски информативен центар (РИЦ)

-Работна површина која опфаќа 80 м²;

-Опрема: 8 компјутери. 1 лап-топ компјутер, 3 телефонски линии од кои 1 е ИСДН, 4 печатачи, 1 скенер, 1 фото копир, 1 видео камера, 1 фото апарат и друга опрема;

-ХДЗР "КХАМ" располага со библиотека кои наслови се поделени по следните сектори:

-Лектури за основно образование од 1-8 одделение

-Книги и учебници за основно и дел за средно образование

Стручна литература за :

-Човекови права

-Демократија

-Закони и прописи

- Адресари
- Фондации и организации
- НВО тренинг материјали - прирачници
- Видео документација за активностите на ХДЗР "КХАМ"
- Сопствена база на податоци за контакти со активисти од НВО во Македонија

Список на реализирани проекти 2007 година

- 1. Програма "Зајакнување на граѓанското општество"
проект-"Улогата на граѓанскиот сектор во Источна Македонија"
Времетраење: март 2006-2008
Донатор: УСАИД и ИТЗ (Институт за трајни заедници)**

Проектот се спроведува од Хуманитарното и добротворното здружение на Роми "КХАМ" од Делчево (ХДЗР "КХАМ"), со поддршка од Институтот за трајни заедници (ИТЗ), а преку Програмата "Зајакнување на граѓанското општество" финансирана од Агенцијата на Соединетите Американски Држави за меѓународен развој (УСАИД).

Целта на проектот "Улогата на Граѓанскиот Сектор во Брегалничкиот Регион" е да се поддржат граѓански иницијативи кои се однесуваат на конкретни потреби и прашања од значење за локалните заедници. За да ја оствари оваа цел, проектот обезбеди поддршка за локални НВОи кои во соработка со локалната власт и останатите партнери работат на зголемување на учеството на граѓаните во јавните процеси и на постигнување на конкретни резултати од интерес за граѓаните.

Проектот отпочна со реализација во 2006 год, кога беа доделени два вида на грантови-**Грантови за локални партнерства** и **Грантови за маргинализирани групи** и беа поддржани 11 проекти на организации од Источно-Брегалничкиот регион.

Во текот на 2007 год. преку оваа Програма беа доделени и грантови во износ до 125.000,00 ден., со период на реализација до 4 месеци. Беа поддржани иницијативи на НВО-и со кои можат да се постигнат конкретни и видливи резултати во средината и кои вклучуваат активности во насока на:

- подобрување на капацитетот на невладините организации и локалните институции за поефикасно обезбедување на услуги на граѓаните;
- интеграција на маргинализирани групи;
- подигање на јавната свест и поддршка на граѓаните во нивните напори за решавање на конкретни проблеми;
- заштита, зачувување и промоција на животната средина;
- подобрување на здравствената заштита на локалното население, вклучувајќи првенција, рано откривање на болести и подобрување на здравствените услуги;

НВО-и од Делчево, Берово, Пехчево и М.Каменица реализираа 6 проекти, со вкупен буџет од 367.016 МКД.

2. "Ромски информативен центар"

Времетраење: Март 2007- март 2008

Донатор: МТСП (Министерство за труд и социјална политика)

Буџет: 300.000,00 МКД

Цел на проектот е информирање на граѓаните од ромска популација, како целна група, за остварување на практичните потреби кои произлегуваат за побрза интеграција од областа: образование, вработување, домување и здравство.

РИЦ е врската помеѓу органите на управа на локално ниво и припадниците на Ромската заедница и има за задача да прибира податоци за потребите на целната група и да ги информира истите од погоре наведените области.

Во областа на образованието задача на РИЦ е да ги информира и насочува ромските ученици за упис во образовните институции, како и административна и техничка помош во врска со пополнувањето на пријави во средно образование.

Во областа на здравството, дава насоки за остварување на правата и обврските од здравствено осигурување и едукација на населението во делот на примарна здравствена заштита.

Во областа на вработување и социјална заштита ги информира граѓаните кои се потребни документи за добивање на посебен додаток, ги насочува околу правото за социјална парична помош, потребни документи за детски додаток, критериуми кои треба да бидат исполнети за постојана парична помош, потребни документи за помош и нега од туѓо лице, како и техничка помош на странките околу сите наведени документи.

РИЦ овозможува и подобрување на комуникацијата и комуникациските вештини во насока на приближување и информирање на потребите и можностите на Ромите и институциите.

Сакаме да потенцираме дека РИЦ во Делчево се придржува кон сите права и обврски и има континуиран пристап до информации од институциите во врска со дадени прописи и процедури и дава препораки за конкретни проблеми.

3. "Еднакви образовни можности за деца-Роми"

Времетраење: јануари 2007-јули 2007

Донатор: ФИОМ (Фондација Институт Отворено Општество - Македонија)

Буџет: 489.776,00 ден.

Цел на проектот беше да се обезбедат еднакви образовни можности за учениците Роми, подобар успех од прво до четврто одделение и зголемување на стапката на учениците од пето до осмо одделение.

Како *подцели* на проектот се:

- Подигање на свеста и улогата како и развивање на капацитетот на ромските семејства за потребата од образование на нивните деца.
- Намалување на стапката на осипување на ромските ученици во основното образование и нивно мотивирање преку интерактивни, интеркултурни и екстракуликуларни активности
- Градење и подобрување на односите со училиштето и ромската заедница и надминување на предрасудите и стереотипите.

Активности се одвиваа во три фази:

- Едукативни работилници за подигање на свеста на родителите Роми за важноста и правото на основното образование и улогата на семејството во образованието на децата
- Информативни предавања за различни здравствени прашања; инфективни заболувања, репродуктивна нега и т.н.

- Работилници на различни прашања: малолетнички бракови, семејно насилство, девијантни однесувања, злоупотреба на детскиот труд, а се со цел ромските родители да се запознаат со појавите кои имаат негативно влијание врз развојот на децата.

Активностите спроведени според овие проектни цели и задачи, позитивно влијаат врз ромската заедница во целина, а посебно на редовната посетеност и успех на учениците Роми. Подобрен е успехот кај учениците, намалено е неоправданото отсуство од часовите за 30%, извршени се посети во семејствата каде врз основа на информации од педагогот се посочени како проблематични, т.е. учениците не одат редовно на училиште или покажуваат слаб успех со што е постигната 100% редовност и осипување 0%. Подигната е свеста за постоењето на семејното насилство, неговото присуство и облиците на препознавање на истата појава.

Зајакнати се релации училиште-заедница, со вклучувањето на родителите во училишниот живот.

4. "Инклузија на деца Роми во јавни предучилишните установи-2"
Донатор: МТСП (Министерство за труд и социјална политика)

Времетраење: септември 2007 -(во тек)

Буџет: 250.000,00 МКД

Успешното реализирање на проектот "Инклузија на деца Роми во јавни предучилишните установи" во 2006 год., со видливи и остварени резултати од истиот, ја наметна потребата од негово продолжение. Позитивно оценетиот проект од страна на Министерството за труд и социјална политика, доби поддршка за продолжување со реализација на проектот со ист работен наслов, за период од 10 месеци.

Цел на проектот, е да се даде придонес околу зголемувањето на бројот на ромските деца во јавните детски градинки заради нивно адаптирање и подобро социјализирање како и обезбедување услови за нивно вклучување во (идното) задолжително предучилишно образование.

Активности кои го следат проектот се содржат во:

- идентификација на деца со соодветна возраст за упис во детска градинка;
- организирање средби, работилници со родители, одење на терен и посети во семејства;
- Следење на напредокот на децата на почетокот на септември 2007 год., и споредба на резултатите во јуни 2008 год., особено на поле на социјализацијата, владеењето на македонскиот јазик и подготвеноста за вклучување во основно образование;
- континуирана соработка со Министерството за труд и социјална политика-Сектор за заштита на децата;
- Континуирано информирање на претставниците на локалната самоуправа за текот на проектот.

Очекувани резултати:

- зголемување на бројот на ромските деца во јавните детски градинки и нивно адаптирање и социјализирање,
- создадени услови за нивно вклучување во задолжителното предучилишно образование и подигната свест кај ромските родители за вклучување на децата во образовниот процес.
- надминати и во крајна линија амортизирани предрасуди и стереотипи во заедницата и во образовните установи кај поединци или групи.
- изработена годишна програма за соработка помеѓу родителите, детската градинка и локалната НВОа.
- надминати јазични бариери.
- вработен Ром -воспитувач во јавната установа-детската градинка

**5. "Институционално јакнење на ХДЗР "КХАМ"
Донатор: ЦИР-а (Центар за институционален развој)
Времетраење: 01.04.2007-30.06.2007
Буџет: 244.842,00 ден.**

Како резултат на континуираниот развој на ХДЗР "КХАМ" од Делчево неминовно се наметна потребата од понатамошно развивање и институционално зајакнување на организацијата преку градење на одржлива стратегија и професионализација на персоналот.

Оваа потреба е согледана и наметната како резултат на нашето досегашно работење со повеќе организации од Брегалничкиот регион на кои им пружавме помош околу нивно организациско јакнење преку повеќе проекти. За да продолжиме со оваа наша определба, неопходно се испостави потребата од наша внатрешна и надворешна реорганизација, констатација која ни е сугерирана и од страна на ИТЗ, по претходно извршеното интервју. Од тука произлегува и нашата **главна цел**: *Зајакнајќи организациски капацитетите преку осмислен процес на планирање и градење на Стратешки план за организацијата.*

За да ја оствариме општата цел пред себе поставивме три задачи и тоа:

1. Истражување врз (стејхолдери) директно вклучени лица во досегашни наши активности
2. Анализа на организацијата (внатрешна и надворешна)
3. Креирање на Стратешки план

Очекуваме организацијата да го зајакне својот капацитет преку свое внатрешно реорганизирање. Со донесување на стратешки документи за одржлив развој (Стратешки план), се поставуваат долгорочните цели на организацијата и се согледуваат вистинските потреби кои досега се само индикативно утврдени преку интервју и наше видување без да се земе во предвид мислењето на нашите директни корисници или пак да се изврши стручна анализа за вистинските потреби.

6. "КХАМ" активен чинител во развојот на граѓанското општество во Источниот регион"

Донатор: ЦИР-а (Центар за институционален развој)

Времетраење: 01.12.2007-25.02.2008

Буџет: 140.840,00 ден.

Преку Програмата за институционален развој, ЦИР-а (Центар за институционален развој) финансиски го поддржа проектот "ХДЗР-КХАМ активен чинител во развојот на граѓанското општество во Источниот регион".

Како организација која спроведува активности на локално и регионално ниво, не само што се наметнавме во Источниот регион, туку и пошироко на национално ниво не препознаваат како лидери во овој дел, кои придонесуваат кон зајакнување на граѓанското општество.

Од извршената анализа по претходно спроведеното интервју и мерење на нашиот капацитет во рамките на горенаведениот проект од страна на Институтот за трајни заедници (ИТЗ), добивме јасни насоки во кој дел од нашето организациско работење треба да се подобриме.

Од донесениот стратешки план како и од внатрешната проценка на организацијата, видлива е потребата за дополнително јакнење на капацитетот на организацијата пред се во областа на работа со компјутери како и обука за англиски јазик.

Од тука произлегува и нашата главна цел: **Зајакнат организациски капацитет преку јакнење на индивидуалните капацитети на членовите на извршната канцеларија во сферата на работа со компјутери и владеење на Англискиот јазик како и набавка на ЛЦД.**

Активности кои го следат пореклото се следниве:

1. Да се спроведат обуки за работа со компјутери на различно ниво
2. Да се спроведат курсеви за Англиски јазик
3. Да се обезбеди ЛЦД Проектор со платно

Со реализација на предвидените активности се очекува да се постигнат следниве резултати:

- Зајакнат капацитет во областа на работа со компјутери
- Обучено лице за ажурирање на веб страната

- Редовно ажурирана веб страна
- (8)лица поминат курс за Англиски јазик на различни нивоа
- Зголемена транспарентноста и отчетноста на организацијата
- Постигнат институционален развој на самата организација

Со ова всушност се исполнуваат претпоставките организацијата да се развива како лидерска организација во регионот и добивање на што повисоко место во групата на НВОи на национално ниво.

7. "ФИЛАНТРОПИЈА-нов концепт за одржливост на НВО секторот"
Донатор: ЊОРЛД ЛЕАРНИНГ
Времетраење: јули 2007-јануари 2008
Буџет: 251.180,00МКД

Во рамките на овој прокт ХДЗР "КХАМ" постави **две главни цели:**

1. Поголема финансиска самостојност и независност од странска финансиска помош од донации
2. Диверзификација на ресурси преку развивање и афирмирање на концептот на филантропија

Поставени подцели се:

- финансиска одржливост од домашни извори и сопствено финансирање
- промовирање на Законот за донации и спонзорства
- афирмирање и претставување на вистинската улога и функција на НВО секторот
- пристап до различни ресурси
- промовирање на волонтерството

Преку остварување на поставените цели и подцели ќе се делува во склоп со донесениот акционен план како и институционално јакнење на самата организација.

Како **целна група** се појавува НВО секторот од Брегалничкиот регион.

Предложени активности во рамките на овој проект се :

- ❖ Истражување и пристап до различни ресурси (човекови, материјални и финансиски)
- ❖ Креирање на листа на можни донатори (поединци и фирми). Со помош на стручно лице, преку работилница се идентификувани можните донатори на локално ниво како и подржувачи кои ќе помогнат за подобро претставување на организацијата.
- ❖ Контакти и посети на можни донатори, нивно информирање за нашето работење и директно и индиректно вклучување во нашите активности.
- ❖ Работилница за проценка на внатрешните ресурси.
- ❖ Со помош на стручно лице се идентификувани капацитетите со кои располага НВО и заземање насока како тие подобро да бидат искористени.
- ❖ Изработка на стратегија за развивање на филантропијата
- ❖ Форум за промовирање на Законот за донации и спонзорства со претставници од бизнис сектор, владини институции и НВО-и. На овој форум покана да земат свое учество добија сите НВОи од Брегалничкиот регион, како и претставници од 6 општини од локална самоуправа, како и претставниците од бизнис секторот.

Како резултат од предвидените активности се очекува:

- Поголема финансиска самостојност и независност од странска финансиска помош од донации
- Финансиска одржливост од домашни извори и сопствено финансирање
- Донесен план за вклучување на волонтери
- Изработена стратегија за развивање на филантропија на локално ниво

8. "Промовирање на резултатите на ХДЗР-КХАМ"

Донатор: Македонски институт за медиуми (МИМ)

Времетраење: октомври 2007-јануари 2008

Буџет: 237.280,00 МКД

Како резултат на недоволната медиумска застапеност на НВО секторот (а во тој контекст и на КХАМ) на националните телевизии и укинувањето на концесиите на локалната телевизија, потреба од изнаоѓање на начин за промовирање на нашите постигнати резултати преку информирање на граѓаните на Делчево (па и пошироко преку националните телевизии) со цел зацврстување на имиџот и понатамошно подобрување кредибилитетот на КХАМ - Делчево. Од тука произлегува и **целта на проектот: целосно и ефективно информирање на поширокото граѓанство во Р.М. за постигнатите резултати и позитивната работа што КХАМ од Делчево ја врши во својата зедница при решавање на поставените приоритети.**

Појцели:

- Промоција на Акционен план за локален развој (АПЛР) од кој ги имаме реализирано сите 24 поставени приоритети односно 100% исполнување на истиот при што корист имаат поголем дел од граѓаните во Општина Делчево, а потврда за тоа се конкретни и видливи резултати.
- Стекнување на уште поголем легитимитет и позитивна промена на јавното мнение во врска со придобивките кои ги има заедницата од работата на граѓанскиот сектор а пред се од работата на КХАМ од Делчево.
- Привлекување на нови членови, волонтери и подржувачи на КХАМ-Делчево како и продолжување и подигање на соработка со институциите на

повисоко ниво и анимирање на деловниот сектор во работата на граѓанскиот сектор.

Активности на проектот:

- Производство и емитување на видео филм (документарец) за промоција на постигнати резултати.
- Изработка и дистрибуција на ЦД од видео филмот (документарец).
- Изработка и дистрибуција на ЦД од видео филмот (документарец).

Целна група

Како директна целна група се граѓаните од Општина Делчево, бидејќи тие ги имаат придобивките од реализацијата на АПЛР, а индиректно ќе се опфатат и ќе се информираат сите граѓани кои ги следат програмите на националните телевизии.

Со тоа што се информирани граѓаните, пред се од нашата општина за постигнатите резултати од целосно спроведениот АПЛР, ќе го подобриме и зацврстиме имиџот на нашата невладина организација, а постигнатите резултати кои се од големо значење ќе бидат повидливи и достапни за пошироката јавност.

Со резултатите од овој проект ќе се придонесе и кон промена на искривената слика за НВОи, а истовремено ќе се зголеми можноста истите да бидат значаен, постојан и повлијателен партнер на локалната и централната власт.

**9. Бесплатна правна помош и правна култура
(во тек на реализација)**

Во соработка со Адвокатска комора на Македонија, се рализира проектот "Бесплатна правна помош ,правна култура и социјализација". Во Делчево функционира канцеларија за бесплатна правна помош, која го опфаќа регионот: Делчево, Пехчево, Берово, Веница и Кочани. Овој проект за цел има давање на правна помош, пред се на оние категории лица кои се од сите ставени на маргините на општеството. Канцеларијата им стои на располагање на следниве категории лица:

- социјално загроени лица
- самохрани мајки
- хендикепирани лица
- жртви на семејно насилство
- жртви на трговија со луѓе

Во изминатата 2007 година во Канцеларијата за бесплатна правна помош се пријавени повеќе од 40 случаи од кои во 21 случај директно е ангажиран адвокат поради тежината на предметот, а во останатите случаи е даден правен совет или друг вид на помош.

Правна помош е побарана од страна на 10 социјално загроени лица, 8 самохрани родители и 3 хендикепирани лица.

Партнерски проект
10. "Здрави луѓе - здраво општество"
Донатор: Балкан Труст
Времетраење: септември 2007- мај 2008г.
Партнер-организација: ЕХО-Штип

Цел: Адаптирање на акционите планови за здравство од национално на локално ниво и градење на регионална стратегија за здравство на Брегалничкиот регион.

Активности што го следат проекциите се:

- спроведување и обработка на анкета;
- градење на тим и обука на истиот;
- учество во подготвителна работилница за спуштање на акционите планови за здравство;
- донесување на документ за спуштање на акционите планови за здравство и усвојување на истиот од страна на советот на Локалната самоуправа;
- донесување на нов документ за Регионална стратегија за здравство во Брегалничкиот регион;

Резиме

ХДЗР"КХАМ" од Делчево дава видлив придонес со резултатите од своето работење, кои со сигурност се единствени во Македонија, а можеби и пошироко, каков што е примерот со образованието кај ромската популација во Делчево.

Преку реализирање на поставените цели и постигнување на замислените резултати сакаме да ги убедиме јавниот и приватниот сектор дека невладините организации се важен и значаен фактор во социјалната и економската транзиција на земјата и дека преставуваат механизам за решавање на прашања од суштествено значење за граѓаните.

Не од помало значење како постигнати резултати се и останатите реализирани проекти од АПЛР како што се неколкуте инфраструктурни зафати и решени повеќегодишни проблеми на граѓаните со посебен акцент на ромската популација како и проектите со кој се придонесе да се афирмира и делумно да се зајакне граѓанското општество и НВО секторот во Брегалничкиот регион.

Организација ужива углед и помеѓу невладините организации и помеѓу институциите.

ХДЗР"КХАМ" од Делчево ќе продолжи по трасираниот пат кон зајакнување на граѓанското општество преку своја веќе изградена Стратегија за 2008 -2013 год.